

SAKİN KENT HAREKETİNİN ÇALIŞANLARA ETKİSİ: UZUNDERE ÖRNEĞİ*

Adnan Küçükali¹ - Uğur Şen²

¹ORCID ID: orcid.org/0000-0002-3908-3400

²ORCID ID: orcid.org/0000-0003-0277-5654

ÖZ

1999'da İtalya'da başlayan sakin kent hareketi, toplumların sahip olduğu geleneksel değerlerin küresel güçler tarafından standartlaştırılmasına ve çevresel değerlerin kaybolmasına tepki olarak doğmuştur. 2017 yılı Temmuz ayı itibariyle dünyanın farklı ülkelerinden 238 kent, sakin kent olarak kabul edilmiştir. Türkiye'de ise Erzurum Uzundere ile birlikte 14 kent bu unvanı elde etmiştir. Bu araştırma Uzundere'de kamu ve özel sektörde çalışan kent sakinlerinin ilçelerinin sakin kent olmasıyla birlikte, çalışma hayatlarında ve yaşam kalitelerinde meydana gelen değişiklikler araştırma konusu yapılmıştır. Araştırma, sakin kent Uzundere'de çalışan bireylerin ilçelerinin sakin kent olmasından yüksek derecede memnun olduklarını ve bu özelliğin çalışma performanslarını olumlu etkilediğini ortaya çıkarmıştır. Ayrıca Uzundere çalışanları, kent yönetimine katılımın artırılması, sosyal imkânların geliştirilmesi ve çevresel değerlerin korunmasına yönelik eksikliklerin giderilmesi halinde Uzundere'nin bu süreçten daha kazançlı çıkacağı düşüncesindedirler.

Anahtar Kelimeler: Cittaslow, Sakin Kent Hareketi, Çevre Politikaları, Çalışanlar, Uzundere

JEL Kodları: J81, Q51, R11

---

* Bu çalışmada "Çevre Politikaları Kapsamında Sakin Kentlerin Çalışanların Yaşam Tatmini Üzerindeki Etkileri: Uzundere Örneği" başlıklı yüksek lisans tezinden yararlanılmıştır.

¹Yard. Doç. Dr. Atatürk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, Erzurum- Türkiye. E-posta: adnankucukali@atauni.edu.tr

²Yüksek Lisans Öğrencisi, Atatürk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Erzurum- Türkiye. E-posta: ugursen@bk.ru

THE EFFECT OF CITTASLOW MOVEMENT ON EMPLOYEES: THE CASE OF UZUNDERE

Adnan Küçükali – Uğur Ően

ABSTRACT

The Cittaslow movement, which started in Italy in 1999, was born in response to the standardization of traditional values of society by global powers and the loss of environmental values. As of July, 2017, 238 cities from different countries of the world have been recognized as cittaslow. In Turkey, 14 cities together with Uzundere, the county of Erzurum, obtained this title. In this study, changes in the working life and the quality of life of the urban residents working in the public and private sectors in Uzundere were investigated with the fact that Uzundere is cittaslow. This study reveals that the citations of individuals working in Uzundere are highly satisfied with the cittaslow and that this feature positively affects the performance of the work. Furthermore, Uzundere employees think that Uzundere will gain more from this process if participation in urban management is improved, social opportunities are improved, and deficiencies in protecting environmental values are eliminated.

Keywords: Cittaslow, Cittaslow movement, Environmental Policies, Employees, Uzundere.

GİRİŞ

Modernleşme ile birlikte dünyanın özellikle gelişmiş toplumlarında önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Ekonomik faaliyetler hemen tüm toplumsal yapılarda en etkili faktör olarak birincil öneme sahip olmuştur. Küreselleşen dünyada ülkeler çok daha fazla üreten ve daha fazla miktarlarda tüketen toplumlar haline gelmişlerdir. Üretimin ve tüketimin çığnlık boyutuna ulaştığı 21.yüzyıl dünyasında kapitalizm, kitle üretimi ve tüketimi anlayışı ile toplumsal ve çevresel değerlerin tahrip olmasına neden olmakla kalmamış doğallığın da büyük oranda zarar görmesine sebep olmuştur.

Günümüz toplumları, kentleşmenin getirdiği sosyokültürel, iktisadi ve çevresel sorunlardan uzaklaşıp, daha doğal, daha temiz ve daha sakin bir ortamda yaşamak istemektedirler. İnsanların bu tür arayışlarına karşılık olarak, yaşanabilir ve daha kaliteli bir ortam sunan, insan sağlığının korunmasını temel alan, kültürel, çevresel ve geleneksel değerlerin yaşatıldığı, yerel girişimcilerin desteklediği, yerel yemek lezzetlerinin korunduğu ortamlar talep edilir olmuştur. Doğalı ve sakinliği temel felsefe olarak sunan sakin kent (Cittaslow) hareketi de bu küresel ihtiyaçların bir karşılığı olarak doğmuştur (Hekimci, 2015, s.85).

1999 yılı ile birlikte dünya gündemine gelen sakin kent hareketi başlangıçta fast food ürünlerinin üretim ve tüketimine bir karşı geliş şeklinde ortaya çıkmış ancak zamanla hareket kentlerde doğal ve sağlıklı yaşamın oluşturulmasının bir standardı haline gelmiştir. Merkezi İtalya'nın Greve in Chianti kentinde bulunan bu hareket, nüfusu 50.000'in altında olan kentlerin üye olabildiği uluslararası bir belediyeler birliğidir. Birlik dünya genelinde 2017'nin ilk çeyreği verilerine göre 232 kenti, sakin kent olarak kabul etmiştir. Bu kentlerden 14'ü ise Türkiye'de bulunmaktadır. Araştırmaya konu olan Erzurum iline bağlı Uzundere ilçesi de 2016 yılı içerisinde sakin kent unvanını kazanmış kentlerden biridir.

Bu makalede sakin kent olmanın, Uzundere'nin çalışanları üzerindeki etkileri araştırma konusu yapılmıştır. Sakin kent Uzundere'de kamu ve özel sektörde çalışan toplam 183 bireyin anket aracılığıyla yaşantılarına yönelik düşünceleri alınmış ve sakin kentte çalışıyor olmalarının yaşantılarında ve sosyal çevrelerinde oluşturduğu etkilerin değerlendirilmesi yapılmıştır.

Ancak bu çalışmayla birlikte yalnızca sakin kentlerin çalışanlar üzerindeki etkileri ile yetinilmemiş, sürecin daha sağlıklı bir şekilde yürütülebilmesi için uygulanması gereken politikaların da ortaya çıkarılmasına çalışılmıştır.

1. SLOW FOOD VE CİTTASLOW KAVRAMI

“Slow” kelimesi Türkçeye yavaş, sakinlik, durgunluk olarak çevrilmektedir. Yine Slow kelimesi bir durum, yer veya aktiviteyi tanımlamak için kullanıldığı zaman, heyecanlı olmayan durgun anlamlarına karşılık gelir (Learner’s Dictionary, 1996, s.1037; Laurence Urdang, 1992, s.1658).

“Food” kelimesi besin, beslenme, yiyecek madde, gıda maddesi gibi anlamlarda kullanılmaktadır. Slow Food kelimesi Türkçeye, sakin yemek, yavaş yemek olarak çevrilebilir, ancak yavaş kelimesi, yemek yeme eyleminin gerçekleşme şekli değil, yemek yemenin, besin maddelerinin üretimden sunumuna kadar tüm aşamalarda dikkat edilmesi gereken temel kuralları ifade etmektedir.

Cittaslow kelimesi ise İtalyanca şehir anlamına gelen “Citta” ve İngilizce “Slow” kelimelerinin birleşimidir. Cittaslow, Türkçeye “Sakin kent, yavaş kent” olarak çevrilir. Ancak yavaş kelimesi olumsuz anlamlar çağrıştırması nedeniyle “sakin” kelimesinin kullanılması daha uygun bulunmuştur. Çalışma boyunca Cittaslow kavramı sakin kent olarak kullanılmıştır.

Sakin kent hareketi, sakin yemek hareketinin felsefi temelleri üzerine inşa edilmiş olması nedeniyle sakin yemek hareketinin incelenmesi, sakin yemek hareketini anlaşılmasında önem arz etmektedir.

2. SLOW FOOD HAREKETİNİN TARİHÇESİ

Mutfak lezzetleri ve şarap yapımı konusunda uzman, araştırmacı yazar olan Carlo Petrini’nin 1986 yılında, McDonald’s firmasının Roma’nın işlek yerlerinden biri olan İspanyol Merdivenlerinde (Piazza di Spagna) açılmasını protesto etmesiyle sakin yemek hareketinin ilk adımı atılmıştır. McDonald’s restoranının açılması, bir yandan İtalyan yemek kültürünün yozlaşmasına neden olurken diğer yandan “İspanyol Merdivenleri” gibi İtalya için önemli bir meydanının estetik görüntüsünün bozulmasına neden olmuştu. Tüm bu olumsuzlukların oluşmasına razı olmayan Carlo Petrini sakin yemek hareketinin temellerinin yapmış olduğu protesto hareketiyle atmıştır (slowfood.com, 2017).

3. SAKİN KENT

Sakin kent hareketi, sakin yemek hareketinden ilham alarak oluşturulmuş, yavaşlama, sakinleşme (Slow) felsefesinin kentsel düzeye taşınmasını ve kent kimliğinin yaşatılmasını hedefleyen bir harekettir. 1999 yılında İtalya’nın dört şehrinin belediye başkanı (Bra-Francesco Guida, Orvieto - Stefano Cimicchi ve Positano - Domenico Marrone) İtalya’nın Greve in Chianti

kentinde bir araya gelerek yine bu kentin belediye başkanı olan Paolo Saturnini'nin önderliğinde sakin kent hareketini oluşturmuşlardır (cittaslowturkiye.org, 2017).

Cittaslow hareketinin kuruluşu ile ilgili olarak hareketin resmi sitesinde şu açıklamaya yer verilir: Cittaslow hareketi 1999 yılında bir İtalyan şehri olan Greve in Chianti'nin eski belediye başkanı Paolo Saturnini'nin öngörüsü doğrultusunda şekillenmiştir. Paolo Saturnini'nin kentsel yaşam kalitesinin yükseltilmesi, kentlerin yeniden tasarlanması ve farklı bir kalkınma modeli ortaya konulması gibi idealleri bulunmaktaydı. Saturnini bu fikirlerini İtalya'nın 3 şehrinin belediye başkanlarına açıklamış, hareketin kurulması konusunda görüşlerini almış ve böylece Saturnini önderliğinde hareket oluşturulmuştur. Ayrıca hareket SlowFood başkanı ve kurucusu olan Carlo Petrini tarafından da benimsenmiştir. Sakin kent hareketinin kuruluşundaki en genel amaç; SlowFood felsefesini, kentsel boyuta taşımaktır (cittaslow.org, 2017).

3.1. Sakin Kent Felsefesi

İtalya'nın bir şehri olan Chianti'de ortaya çıkan hareket, yerel üretimi desteklemek, küçük esnafın kalkındırılmasını gerçekleştirmek; çevreye özgü değerlerin, yerel mimarinin, kültürel ve geleneksel ürünlerin korunmasını sağlamak gibi amaçlarla kurulmuştur. Büyük şehirlerin temel değerlerinden uzaklaşıyor olması, birbirinin aynı ve standart lezzetlere sahip restoranların çoğalması, büyük marketlerin ve mağaza zincirlerinin yerel esnafı ekonomik zora sokması, trafik sıkışıklığının artarak insan sağlığını tehdit etmesi gibi nice sosyokültürel, ekonomik ve çevresel sorun artan bir hızla çoğalmaktadır. Bu sorunların çözümü için öneriler getirmesi nedeniyle sakin kent hareketi, kısa sürede uluslararası boyutta destekçi bulmuştur. Öyle ki hareket kısa zamanda Avrupa'dan, Asya'dan ve nihayet dünya genelinde destekçi bulmuştur (Kadıoğlu, 2009, s.75).

Sakin kent hareketi, toplumların sahip olduğu kültürel değerlerin ve geleneklerin korunmasına azami çaba sarf eden dünyanın en etkili STK'larından birisidir. Ancak bu koruma toplumların ilerlemesinin engellenmesi, toplumsal gelişimin durdurulması demek değildir. Bilakis hareket, kent kimliğine ve toplumun sahip olduğu değerlerin yaşatılmasına, kendine özgü olan biricik kentlerin inşa edilmesi gayesine yönelik faaliyetlere önem veren bir harekettir.

Sakin kent hareketi, kentin gelişim ve ilerlemesinin sağlanması amacıyla uluslararası kriterler belirleyerek kentlerin kalitesinin artırılmasını sağlamaktadır. Sakin kent aday şehirlerin gelişim ve ilerlemesi yönünde itici bir unsur olarak görülen bu kriterler kentlerin çevresel değerlerinin korunma-

sına, gelenek ve göreneklerinin yaşatılmasına, modern hayatın getirdiği sorunları aşmaya, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımına özen göstermeye, teknolojinin insan hayatına sağladığı kolaylıklardan yararlanmaya yönelik politikaların şekillenmesinde oldukça etkindir (cittaslowturkiye.org, 2017).

Sakin kent unvanını almak arzusunda olan şehirler sakin kent merkezince geliştirilen 7 temel başlık altında 72 adet olan sakin kent kriterlerini yerine getirmek durumundadır. Bu kriterler kentin gelişim ve ilerlemesinde yol haritası görevinde olacak önemli faaliyetleri içermektedir.

3.2. Sakin Şehir Olma Kriterleri

Birliğe üye olmak isteyen bir şehir birlik tarafından belirlenmiş kıstasları yerine getirmiş veya yerine getirmek için projelerinin olması gerekmektedir. Kentlerin belirlenen kriterlere göre puanlanması yapılmakta ve bir kentin birliğe üye olması için 100 üzerinden 50 veya üzerinde puan alma zorunluluğu bulunmaktadır. Birlik belirlediği bu kriterleri ile birliğin sadece İtalya veya Avrupa'da değil bütün dünyaya yayılması sonucu, evrensel hale getirmeye çalışmaktadır (cittaslowturkiye.org, 2017).

Sakin kent hareketi kentlerin, modern metropollerin standartlaşmış yaşam tarzından uzak, kendi geleneklerini ve değerlerini yaşatan, mimari yapısı ve kültürel özellikleriyle yöreye aidiyet duygusu veren, misafirperver insanların olduğu ve yerel üretim yapan üreticilerin desteklediği bir mekân olmasını oldukça önemsemektedir.

Sakin kent kriterleri tüzüğünde, tüzükte birliğin kuruluşu, birliğin organları, birliğe katılım şekli, sakin kent olan şehrin yerine getirmesi gereken zorunluluklar gibi pek çok alanda açıklamalar bulunmaktadır. Sakin kent olmaya karar veren bir şehir, sakin kent hareketi kurulunca belirlenmiş olan çevre politikaları, altyapı politikaları, kentsel yaşam kalitesi politikaları, tarım-turizm-esnaf ve sanatkârlara yönelik politikalar, misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlar, sosyal uyum, ortaklıklar başlıkları altında 7 temel kriteri yerine getirmek zorundadır (cittaslowturkiye.org, 2017).

72 alt başlıktan oluşan sakin kent olabilme kriterlerinin 7 ana başlığı şunlardır:

- Çevre politikaları
- Alt yapı politikaları
- Kentsel yaşam kalitesi politikaları
- Tarım-turizm-esnaf ve sanatkârlara yönelik politikalar
- Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim planları
- Sosyal uyum politikaları
- Ortaklıklarla ilgili bölüm şu 3 alt başlıktan oluşmaktadır:

- Slowfood aktiviteleri (tanıtım ve organizasyonlar),
- Doğal ve geleneksel yiyecekler,
- Eşleştirme projelerini desteklemek ve geliştirmektir (cittaslowturkiye.org, 2017).

3.2.1. Çevre Politikaları

Çevre, canlıların geliştiği ve onları sürekli olarak etkisi altında bulundurduğu fiziksel, kimyasal ve biyolojik faktörlerin bütünü olarak tanımlanabileceği gibi; insan faaliyetlerinin gerçekleştiği, canlı varlıklar üzerinde dolaylı veya dolaysız şekilde etkide bulunabilen fiziksel, kimyasal, biyolojik ve toplumsal etmenlerin toplamı olarak da tanımlanabilir (Keleş, 1998, s.25).

Çevre politikaları ise bir ülkenin çevre konusundaki tercih ve hedeflerini, geleceğe yönelik koruma, geliştirme ve düzenleme amacıyla yapılan bütün plan ve programları kapsayan, çevre sorunlarının çözümüne yönelik alınması gereken tedbirler ve benimsenen ilkelerdir (Bal, 2006, s.187).

1960'lı yıllarla birlikte çevre sorunlarının sadece kirlenme ile alakalı olmadığı, çevre ile kalkınma arasındaki etkileşimden kaynaklanan *kullanma-koruma ve yönetme* sorunlarını içeren bir husus olduğu ve konunun ulusal ve uluslararası düzeyde ele alınması gerekliliği oluştu. Günümüzde çevre sorunlarına karşı onarıcı politikalar değil önleyici, sürekli ve dengeli kalkınma hedefine yönelik, geliştirici politikaların uygulamaya konulması gerekliliği dünya genelinde kabul görmüştür (Yıldız, Sipahioğlu ve Yılmaz, 2008, s.252).

Çevre politikaları, hava ve su kalitesinin korunması, gürültü kirliliğinin önlenmesi, katı atık yönetimi, enerji tasarrufu ve yenilenebilir enerji kullanımı, estetik zevke aykırı kirliliğin olmaması, biyoçeşitliliğin korunması olmak üzere 6 başlık altında toplanabilir.

3.2.2. Altyapı Politikaları

Kentsel altyapı ve ulaşım, sürdürülebilir kent yaşantısı için son derece önemli kentsel yaşam kalitesinin düzeyini belirleyen konulardandır. Teknik alt yapının boyutu, yaşam kalitesi ve ulaşım ağının gelişmiş olmasıyla ilintili olmakla birlikte bir şehrin yaşanılabilir kent olması bakımından temel ölçütler arasındadır (Kentleşme Şurası, 2009, s.124).

3.2.3. Kentsel Yaşam Kalitesi İle İlgili Politikalar

Yaşam kalitesi kavramı, bireylerin belli bir zaman dilimi içerisinde hayatlarında sahip oldukları olanakların ve imkânların tümü olarak da ifade edilebilir. Yaşam kalitesinin ölçülmesi ise bireylerin içinde buldukları durumu nasıl değerlendirdikleri ile ilgilidir. Bireyler kaynaklarını zamanla geliştirerek, daha iyi olanakların getirilmesiyle veya bu olanakların iyileştirilmesiyle;

refah, mutluluk, tatmin düzeylerini artırabilmekte ve daha iyi bir hayat yaşayabilmektedirler. Yaşam kalitesi kavramı sosyoekonomik hayatla ve sağlıkla ilgili bir kavramdır. Bireyin çevre ve kent ile etkileşimini inceleyen kentsel yaşam kalitesi 2000’li yıllar itibariyle daha yoğun gündeme gelmiş, farklı bir boyut kazanmıştır (Gür, 2015, s.41).

3.2.4. Tarım Turistlik Esnaf ve Sanatkârlara Yönelik Kriterler

Sakin kent hareketi yerel kalkınmaya ve bölgesel gelişmişlik düzeyinin artmasına yönelik faaliyetleri desteklemektedir. Sakin kent hareketi, aday şehirlerin yönetimine yerel girişimcilerin kalkınması için destekler yapmasını önemli bir koşul olarak belirlemiştir. Bu hareket, yerel esnafın kazancının engellenmemesi için büyük AVM’lerin ve marketler zincirlerinin olmaması gerekliliğini savunur. Yerel üreticileri ve çiftçiyi destekleyen politikalar geliştirir ve onların ürünlerini satabilmeleri için yerel pazarlar, çeşitli tanıtım faaliyetleri ve fuarlar düzenlemektedir. Zanaatın gelişmesine ve zanaatkârlara yönelik, özel atölyelerin ve halk eğitim evlerinin kurulmasını desteklemekte, halkın zanaata ve el emeği ürünlere ilgisini çekmek amacıyla faaliyetler gerçekleştirmektedir. Ayrıca kurulan yerel pazarlarda el yapımı ürünler, hediye eşyalar ve benzer el emeği ürünlerin satılması sağlanarak zanaatın ve zanaatkârların korunması hedeflenmektedir.

3.2.5. Misafirperverlik Farkındalık ve Eğitim İçin Politikalar

Sakin kentler, sahip olduğu doğal ve çevresel güzelliklere, gezilip görülecek yerlere, tarihi mimari yapılara ve benzeri birçok çekici özelliklere sahip olmaları nedeniyle ziyaretçi çeken destinasyonlardandır. Bir kentin çekici olması o yerin ziyaretçiler tarafından tercih edilmesi için yeterli sebep değildir. Kent sakinlerinin ziyaretçilere olan tavrı ve davranışları da ziyaretçilerin tercih nedenini etkileyen önemli bir faktördür. Sakin kent olmak, fedakârlık isteyen bir durumdur bu nedenle sakin kent insanı da misafirperver, sabırlı, konuksever, anlayışlı olmalıdır.

Kent içerisinde ziyaretçileri yönlendiren çeşitli açıklamalar ve levhaların olması, kent tanıtımının yapıldığı broşürlerin veya tanıtım kitaplarının olması da misafirlerin memnuniyetini sağlayacak unsurlar arasındadır (cittaslowturkiye.org, 2017).

İyi karşılama kentle ilgili edinilecek yargının olumlu olmasında etkili olacaktır. Bu nedenle yerel halkın yerli ve yabancı ziyaretçilere karşı oldukça zarif davranması gerekliliğinden hareketle misafirperverlik konusunda farkındalık oluşturulması gerekmektedir. Mahalli idarelerin alacakları kararlara yerel halkı da dâhil etmeleri bu konuda etkili bir yönetsel süreç olarak değerlendirilebilir. Yine yerel halkın bilinçlendirilmesi konusunda sakin kent felsefesinin ne olduğu ile ilgili kent çalışanlarına ve yöre halkına eğitimler

verilmelidir. Yerel yönetim ile birlikte hareket eden derneklerin olması ve faaliyetlerinin yoğunlaştırılması, sakin kent kampanyalarının desteklenmesi gerekmektedir (cittaslowturkiye.org, 2017).

3.2.6. Sosyal Uyum

Toplum, sürekli değişim ve etkileşim içerisinde olan ve ortak bir kültürü paylaşan insanlardan oluşur. Aynı zaman toplum, kurumlaşmış davranış biçimleri, bütünü ya da bir sistemidir. “Kurumlaşmış” toplumsal davranış biçimleri demekle, uzun zaman ve mekân dilimleri içinde durmadan tekrarlanan ya da modern toplumsal kuramın diliyle sosyal olarak üretilen davranış ve inanç biçimleri kastedilmektedir (Giddens, 1997, s.18). Toplumsal yapıyı, toplum içerisinde bulunan din, siyaset, ekonomi, ahlak, kültür gibi çeşitli öğeler vasıtasıyla kurulan insan ilişkileri belirler. Toplumsal etkileşim sonucunda her zaman uyum sağlanmayabilir. Bu gibi durumlarda bazen çatışmalar yaşanırken, bazı durumlarda ise bireyler arası hoşnutluk meydana gelebilir. Toplum içerisindeki ekonomik, kültürel, siyasal, dini, etnik farklılıklara ne kadar müsamaha gösterilirse o kadar uyum sağlanmış olur.

Etnik ve kültürel kimlikler, farklı siyasal, dinsel ve kültürel grupların karşılaşmalarıyla oluşan sosyokültürel ilişkiler sonucu karşılıklı kurgulanan ve kurulan etiketlerdir. Bu etiketlemeler dâhil etme ve dışlama şeklinde gelişmekte olup dışlanma ve ötekileştirme sürecinde sorun haline gelebilmektedir (Özmen, 2009, s.196).

3.2.7. Ortaklıklar

Sakin kent hareketi, sakin yemek hareketinin kentsel boyuta taşınmış bir fikir hareketi olmasından dolayı sakinlik, yavaşlama felsefesi temelli oluşturulan tüm akımlar, hareketler, organizasyonlar sakin kent felsefesi ile uyumlu gelişmektedir. Sakin felsefesiyle oluşturulan her türlü faaliyet sakin kent tarafından desteklenmeli ve organizasyona katılım gerçekleştirilmelidir.

Sakin yemek aktiviteleri ve kampanyaları için destek verilmesi, doğal ve geleneksel lezzetlerin farklı kurumlar ile desteklemek, Cittaslow ve Slow Food felsefelerinin yayılmasını da sağlayacak şekilde gelişmeleri için işbirliği yapmak sakin kent olmak için aranan şartlardandır (cittaslowturkiye.org, 2017).

3.3. Dünyada Sakin Kentler

1999 yılında başlayan sakin kent hareketi 7 yıl içerisinde yalnızca İtalya’da bulunan kentleri kapsamaktaydı. 2006 yılı sonlarına doğru bu harekete tüm dünyadan katılımlar gerçekleşmiş, hareket günümüze kadar 30 ülkenin üyesi olduğu uluslararası bir ağ halini almıştır.

Şekil 1. Cittaslow Logosu
Kaynak: cittaslow.org, 2017

2001 yılında 28 kente sakin kent unvanı verilmiştir. Bu unvanı alan tüm kentler İtalya'da bulunmaktaydı. 2008 yılına gelindiğinde farklı ülkelerden 70 kadar kente sakin kent unvanı verildi. 2017 Mayıs ayı itibariyle 30 farklı ülkenin 230'un üzerinde şehri, sakin kent unvanına sahiptir (Sezgin ve Ünüvar, 2011, s.177, cittaslowturkiye.org, 2017).

3.4. Türkiye'de Sakin Kent

Sakin kent hareketi, İzmir ili Seferihisar ilçesinin sakin kent unvanını almasıyla birlikte 2009 yılından günümüze değin Türkiye tarafından desteklenmektedir. Seferihisar ilçesi dünyanın 129'uncu, Türkiye'nin ilk sakin şehri unvanını almıştır. Bu üyelik Türkiye'nin tanıtımı için yeni bir vesile olmakla birlikte, sakin kent unvanı almış ilçelerin gelişimi için, kültürel ve tarihi değerlerin korunması açısından önemli bir adımdır. 2009 yılından 2017 yılına kadar geçen 8 yıl gibi kısa süre içerisinde Türkiye'de sakin kent hareketine üye sayısı 14'e yükselmiştir.

Şekil 2. Cittaslow Türkiye Logosu
Kaynak: cittaslow.org, 2017

Türkiye’de Mayıs 2017 tarihi itibarıyla Cittaslow unvanı taşıyan ilçeler; Şavşat (Artvin), Akyaka (Muğla), Gökçeada (Çanakkale), Seferihisar (İzmir), Taraklı (Sakarya), Yenipazar (Aydın), Yalvaç (Isparta), Perşembe (Ordu), Vize (Kırklareli), Halfeti (Şanlıurfa) ve 19 Mart 2016 tarihinde Uzundere’ (Erzurum)dir. Son olarak 3 kentimiz de sakin kent unvanını alarak Türkiye’de sakin kent sayısı 14’e yükselmiştir (cittaslow.org, 2017).

4. ARAŞTIRMA

4.1. Literatür Özeti

Literatür taramasında Türkiye’de sakin kentte yaşayan aynı zamanda çalışma durumunda olan bireylerin çalışma hayatına yönelik bir esere rastlanılmamıştır. Bununla birlikte çevre ve sakin kentle ilgili çalışmalardan bazıları şunlardır:

Enrikin (1991), inşa edilen mekânların, insan hayatına etkisi üzerine yapmış olduğu çalışmasında, hayat kalitesinin artmasında yaşanan kentlerin ve doğal çevrenin önemli olduğunu vurgulamaktadır. Enrikin kentsel tasarımın iyi bir şekilde yapılmış olması, sıradan mekânları dahi hayat kalitesinin yüksek olduğu mekânlara dönüştüreceğini ifade etmektedir.

Enrikin’in araştırma sonuçları insanların günlük hayatlarına uyum sağlayan, onların ihtiyaçlarını karşılayabilen ve yaşamlarında pozitif bir etki bırakacak şekilde tasarlanmış olan kentler, insanların rahatlayacağı sosyal mekânlar olmanın yanında, bireyleri mekân ile ilişkilendirmekte ve onlarda aidiyet duygusunu ortaya çıkarmaktadır.

Bauman’ın (2001) yılında, küreselleşmenin toplumsal sonuçlarıyla ilgili yapmış olduğu çalışmasında; toplumların zamanın getirdiklerine uyum sağlamak, kendilerini yenilemek gibi amaçlarla değişim geçirmek durumunda olduklarını ifade etmektedir.

Mayer ve Knox (2006), “Sakin Kentler: Hızlı Dünyada Sürdürülebilir Yerler” başlıklı, sakinleşme felsefesinin, kentsel gelişmeye alternatif bir yaklaşım oluşunu konu edindikleri çalışmalarında, sakin yemek felsefesinin sakin kent hareketine dönüşümünü ve sakin kent hareketinin kentlere etkilerini araştırmışlardır. Çalışmalarında sakin yemek hareketinin düşünsel temelleri üzerine inşa edilen sakin kent hareketinin, daha yaşanabilir ve daha kaliteli bir yaşam ile ilişkili, yerel uygulama ilkelerini teşkil eden şehir tabanlı bir yan ürün için ideolojik bir platform olduğunu belirtirler.

“Cittaslow-Yaşamaya Değer Şehirlerin Uluslararası Birliği” başlıklı çalışmasında Ergüven (2011), sürdürülebilir şehircilik anlayışında, şehirlerin yaşam standartlarının yüksek olmasını yeterli görmemektedir. Aynı zamanda çevresel, tarihi ve doğal değerlere önem veren bir kent anlayışı sürdürülebilir şehircilik anlayışında olmazsa olmazlardandır.

4.2. Araştırmanın Amacı

Sakin kent hareketinin çalışanlar üzerindeki etkisi ve bu etkinin sakin kent hareketi ile ilişkisinin belirlenmesi çalışmanın temel amacıdır. Ayrıca çalışma; ilçede yaşayan kamu ve özel sektör çalışanlarının sakin kent olgusuyla ilgili farkındalıklarını belirlemektir.

4.3. Araştırmanın Hipotezleri

Çalışma oluşturulurken Uzundere ilçesinde ikamet eden çalışanların sakin kent hareketine olan ilgileri ve hareketin çalışanlar üzerinde oluşturduğu etki ile ilgili olarak hipotezler oluşturulmuş ve bu hipotezlerin tutarlılığı araştırılmıştır. Araştırmanın belirlenmiş hipotezleri;

H1: Sakin kent hareketinin çalışanlar üzerinde pozitif bir etkisi bulunmaktadır.

H2: Uzundere'nin sakin kent olması ilçe çalışanlarının memnun düzeylerini artırmıştır.

4.4. Ön Kabuller ve Sınırlılıklar

Anket katılımcılarının Uzundere ilçesi kamu ve özel sektör çalışanlarından oluşması nedeniyle ilçede ikamet etmeyen ve faal olarak 1 yıldan az süre çalışmayan bireyler anket kapsamı dışında tutulmuştur.

Anket katılımcılarının genç ve çocuk işçi olarak tanımlananları kapsamaması, 18 yaş ve üstü bireylerden oluşmasının sağlıklı verilerin elde edilmesi açısından yararlı olacağı düşünülerek, genç ve çocuk işçiler anket kapsamı dışında bırakılmıştır.

Araştırmanın başka bir kısıtı ise Uzundere ilçesi merkez mahallesinde bulunan kamu ve özel sektör çalışanlarını kapsamamasıdır. Dolayısıyla araştırma ilçenin merkez mahallesi dışındaki mahalleleri ve çalışan olmayan diğer toplum kesiminden bireyleri katılımcı olarak almamıştır.

4.5. Yöntem

Toplam 183 çalışana uygulanan ankette yer alan veriler Statistical Package for Social Sciences (SPSS 20,0) ve Office Excel programına veri girişi yapılarak, veriler tablolar ve grafikler yardımıyla analiz edilmeye çalışılmıştır.

Anket 4 bölümden oluşmaktadır;

1. bölümde demografik bilgilerin sorgulandığı 16 soru bulunmaktadır.
2. bölümde çalışanların sakin kente yönelik algılarının sorgulandığı 3 “evet” veya “hayır” cevabının verilebileceği, 2 adet sıralama sorusu bulunmaktadır.
3. bölümde sakin kent hareketinin etkisinin araştırıldığı 23 hüküm bildiren ifadenin yer aldığı ve 5’li likert ölçeğinin kullanıldığı yargılar

bulunmaktadır. Bu bölümde yer alan hükümlere karşılık olarak katılımcıların; 1 “kesinlikle katılıyorum”, 2 “katılıyorum”, 3 “kararsızım”, 4 “katılmıyorum” ve 5 “kesinlikle katılmıyorum” şıklarından herhangi birini tercih etmeleri istenilmiştir.

4. ve son bölümde ise Uzundere'nin sakin olması neticesinde gerçekleşen veya gerçekleşecek faaliyetlerin nasıl algılandığının araştırılması amacıyla 15 hüküm bildiren ifade bulunmaktadır. Yine bu ifadelerde 5'li Likert tipi ölçek kullanılmıştır.

5'li Likert biçiminde hazırlanan ölçek maddelerine verilecek cevap kodları 1.00 puan ile 5.00 puan arası değerleri içermektedir. Dereceleme maddeleri “1- Tamamen Katılıyorum, 2- Katılıyorum, 3-Orta Derecede Katılıyorum, 4- Katılmıyorum, 5-Hiç Katılmıyorum-” seçeneklerinden oluşmaktadır. Aralıkların eşit olduğu varsayımından hareket edilerek, aritmetik ortalamalar için puan aralığı katsayısı 0,80 olarak bulunmaktadır.

$$\text{Puan Aralığı} = \frac{\text{En yüksek değer} - \text{En düşük değer}}{5} = \frac{4}{5} = 0,80 \text{ olarak bulunur}$$

Buna göre aritmetik ortalamaların değerlendirme aralığı Tablo 1'deki gibi gösterilebilir (Çınar, 2010:6-7).

Tablo1. Değer Aralığı Tanımı

Aralık	Aralığın Değeri
1,00-1,80	Kesinlikle Katılıyorum
1,81-2,60	Katılıyorum
2,61-3,40	Kararsızım
3,41-4,20	Katılmıyorum
4,21-5,00	Kesinlikle Katılmıyorum

4.6. Çalışmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın çalışma evreni Erzurum ilçesi olan Uzundere'de 2016 yılının Kasım ayı itibariyle 210 kamu çalışanı ve 169 özel sektör çalışanından oluşmaktadır.

Tablo 2. Uzundere İlçesi Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Personel Durumu

	Frekans	%
Memur	164	78,1
İşçi	41	19,5
Diğer	5	2,4
Toplam	210	100

Kaynak: Uzundere Kaymakamlığı, 2017

Tablo 3. Uzundere İlçesinde Esnaf ve Sanatkâr Olarak Çalışmakta Olan Bireylerin Durumu

	Frekans	%
Erkek	155	91,72
Kadın	14	8,28
Toplam	169	100

Kaynak: Uzundere Esnaf ve Sanatkârlar Odası, 2017

Hazırlanan anket formları 220 katılımcıya uygulanmış ancak bunlardan 204 âdetinin geri dönüşümü sağlanmıştır. 204 anketin 21'i çeşitli veri eksikliğinden veya tutarsızlığından dolayı analiz dışı tutulmuştur. Bu nedenle toplamda 183 anket üzerinden analizler gerçekleştirilmiştir.

4.7. Araştırma Verilerinin Analizi

4.7.1. Demografik Bilgiler

Anket katılımcılarının %72'si evli, %52,5'inin eşleri çalışmıyor, %63,4'ünün çocuğu var ve %21,9'unun 2 çocuğu var, %55,7'sinin en az bir öğrencisi var, %22,4'ünün hanesinde 4 kişi bulunmakta, %61,2'nin evinde tek çalışan var ve %27,3'ünün aylık geliri 2001 ile 3000₺ arasındadır.

4.7.2. Sakin Kent Hareketinin Etkisi

4.7.2.1. Yaşanılan Şehrin Sakin Kent Olmasından Memnuniyet

Katılımcılara Uzundere'nin sakin kent olmasından memnun olup olmadıkları sorgulanarak sakin kent olmanın çalışanlar açısından nasıl değerlendirildiği belirlenmeye çalışılmıştır.

Tablo 4. Yaşanılan Şehrin Sakin Kent Olmasından Memnuniyete Yönelik Değerlendirme

Yaşadığım şehrin sakin kent olmasından memnunum	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	92	50,3
Katılıyorum	61	33,3
Kararsızım	23	12,6
Katılmıyorum	3	1,6
Kesinlikle Katılmıyorum	4	2,2
Toplam	183	100

Ankete katılan 183 kişinin %50,3 (92 kişi)'ü yaşadığı şehrin sakin kent olmasından kesinlikle memnun olduklarını, %33,3 (61 kişi)'ü memnun olduklarını belirtmiştir. Katılımcıların %12,6 (23 kişi)'sı kararsız kalırken,

%1,6 (3 kişi)'sı memnun olmadıklarını, %2,2 (4 kişi)'si kesinlikle memnun olmadığını ifade etmiştir.

Uzundere'deki çalışanlar yaşanan şehrin sakin kent olmasından kesinlikle memnun oldukları gözlenmiştir. Katılımcıların yarısı yaşadığı şehrin sakin kent olmasından kesinlikle memnun iken 1/3'ü memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Bu nedenle kararsız olan ve memnun olmayanlar, toplam katılımcıların ¼'ü olduğu söylenebilir.

4.7.2.2. Destinasyonlara Etkisi

Sakin kent unvanını alan bir şehrin, turistik değeri olan doğal ve yapay çevreye sahip olması nedeniyle ziyaretçiler tarafından tercih edilmesi için bir nedendir. Katılımcıların hareketin destinasyona etkisi ile ilgili görüşleri aşağıdaki Tablo 5'te gösterilmektedir.

Tablo 5. Sakin Kent Hareketinin Uzundere'de Gezilip, Görülecek Yerlerin Gelişmesine Etkisinin İncelenmesi

Sakin kent hareketi gezilip, görülecek yerlerin gelişmesine pek bir etkisi olmaz		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	10	5,5
Katılıyorum	34	18,7
Kararsızım	30	16,5
Katılmıyorum	57	31,3
Kesinlikle Katılmıyorum	51	28,0
Toplam	182	100

"Sakin kent hareketi gezilip, görülecek yerlerin gelişmesine pek bir etkisi olmaz." ifadesine katılımcıların %5,5 (10 kişi)'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Katılımcıların %18,7 (34 kişi)'si katıldığını, %16,5 (30 kişi)'i kararsız kaldığını, %31,3 (57 kişi)'ü katılmadığını, %28 (51 kişi)'i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir.

4.7.2.3. Yerel Halkın Çevre Bilincine Etkisi

Çevre bilincinin gelişimi temiz bir çevrede yaşamak ve çevresel değerlerin varlığının sürdürülebilirliği açısından önemli bir konudur. Yerel halkın çevre bilincini belirlemek amacıyla katılımcılara, "Yerel halkın çevre bilincinin yeterli düzeyde olmadığı düşüncesindeyim." yargısı yöneltmiştir.

Tablo 6. Sakin Kent Hareketinin Uzundere’de Yerel Halkın Çevre Bilincinin Gelişimine Etkisinin İncelenmesi

Yerel halkın çevre bilincinin yeterli düzeyde olmadığı düşüncesindeyim.		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	29	16,0
Katılıyorum	66	36,5
Kararsızım	43	23,8
Katılmıyorum	35	19,3
Kesinlikle Katılmıyorum	8	4,4
Toplam	181	100

Katılımcıların %16 (29 kişi)’si kesinlikle katıldığını, %36,5 (66 kişi)’i katıldığını, %23,8 (43 kişi)’i kararsız kaldığını, %19,3 (35 kişi)’ü katılmadığını, %4,4 (8 kişi)’ü kesinlikle katılmadığını ifade etmiştir. 2 kişi geçersiz işaretleme yapmıştır.

Tablo 6’daki veriler incelendiğinde yerel halkın çevre konusunda bilincinin yeterli düzeyde olmadığı anlaşılmaktadır. Anket katılımcılarından sadece %23,7 (43 kişi)’si halkın çevre bilincinin geliştiği görüşüne katıldığı görülmektedir.

4.7.2.4. Çevre Bilincinin Oluşmasında Yerel Yöneticilerin Etkinliği

Çevre bilincinin oluşmasında yerel yönetimlerin yeterli olup olmadığını belirlemek amacıyla katılımcılara “Çevre bilincinin oluşumunda ilgililer kendilerine düşen görevi yeterince yerine getirmektedir.” yargısı yöneltilmiştir.

Tablo 7. Sakin Kent Hareketinin Uzundere’de Çevre Bilincinin Oluşumunda İlgililerin Etkinliğinin İncelenmesi

Çevre bilincinin oluşumunda ilgililer kendilerine düşen görevi yeterince yerine getirmektedir.		
	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	23	12,6
Katılıyorum	69	37,9
Kararsızım	60	33,0
Katılmıyorum	19	10,4
Kesinlikle Katılmıyorum	11	6,0
Toplam	182	100

Çevre bilincinin oluşumunda ilgililer kendilerine düşen görevi yeterince yerine getirmektedir yargısına katılımcıların %12,6 (23 kişi)’si kesinlikle yöneticilerin halkın çevre bilincinin oluşturulmasında yeterli olduğu görüşündedir. Katılımcıların %37,9 (69 kişi)’u katıldığını, %33 (60 kişi)’ü kararsız kaldığını, %10,4 (19 kişi)’ü katılmadığını ve %6 (11 kişi)’si kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. 1 kişi de geçersiz işaretleme yapmıştır. Katılımcıların

%16,4 (30 kişi)'ü yönetimin yeterliliği konusunda olumlu görüşü bulunmaktadır.

4.7.2.5. Uzundere'de Bulunan Kamu Kurumları Yeterli Olup Olmadığına Yönelik Görüşüleri.

İlçede bulunan kamu çalışanların ve özel sektör çalışanlarının kamu kurumlarının yeterliliği ile ilgili görüşleri alınmıştır.

Tablo 8. Uzundere'de Bulunan Kamu Kurumlarının Yeterliliğinin İncelenmesi

	Frekans	%
Kesinlikle Katılıyorum	32	17,6
Katılıyorum	66	36,3
Kararsızım	47	25,8
Katılmıyorum	17	9,3
Kesinlikle Katılmıyorum	20	11
Toplam	182	100

Katılımcıların %17,6 (32 kişi)'sı kamu kurumlarının kesinlikle yeterli olduğu görüşünde, %36,3 (66 kişi)'ü yeterli olduğuna katılmaktadır. Ankete katılanların %25,8 (47 kişi)'i kararsız kalmakta, %9,3 (17 kişi)'ü kurumların yeterliliğine katılmamakta, %11 (20 kişi)'i de kesinlikle katılmamaktadır. 1 kişi de geçersiz seçenek işaretlemiştir.

Kamu kurumlarının yeterliliğine katılımcıların %20,3'ü olumlu cevap vermiştir. Kararsız kalan katılımcıların da dâhil edilmesiyle oran daha yükselmiş olacaktır. Uzundere'de bulunan kamu kurumlarının çalışanlar gözünde yeterli olduğu söylenebilir.

Sakin kent hareketinin Uzundere'nin çevresel varlıklarına, sosyal ve ekonomik hayatına etkisinin genel değerlendirilmesi Tablo 9.'da olduğu gibi yapılarak hangi alanı en çok etkilediği incelenmiştir.

Tablo 9'daki veriler sakin kent hareketinin Uzundere'ye etkisinin incelendiği sorulardan oluşmaktadır. Likertölçeğine göre ortalama 1'e yaklaştıkça önem derecesi artmaktadır ve katılımcıların ilgili yargıya olan tepkilerinin olumlu şekilde etkilendiği sonucu çıkarılmıştır.

En yüksek ortalama olan 3,39 değerine "Yerel halkın çevre bilincinin yeterli düzeyde olduğu düşüncesindeyim." ifadesidir. En az katılımın olduğu "yerel halkın çevre bilincine sahip olduğu" hükmüne anket katılımcılarının katılmadığı konu ile ilgili olarak kararsızlığın bulunduğu anlaşılmaktadır.

En düşük değerine sahip olması nedeniyle en yüksek katılımın olduğu anlaşılan ve 1,74 ortalama değere sahip "Yaşadığım şehrin Sakin Kent olmasın-

dan memnunuz.” yargısıdır. Katılımcıların yaşadıkları kentin sakin kent olmasından memnun oldukları ve bu ifadeye kesinlikle katıldıkları anlaşılmaktadır.

Tablo 9’deki verilerin tamamının ortalaması alındığında 2,2 değeri bulunur. Bulunan sayı 1,81-2,60 aralığında olması nedeniyle “Sakin kent hareketinin Uzundere’ye etkisi” başlığı altındaki bölümde yer alan hüküm bildiren ifadelerin tamamı katılımcılar tarafından kabul edilmekte olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Dolayısıyla katılımcılar, sakin kent hareketinin Uzundere’ye etkisinin olduğunu düşüncesindedirler.

Tablo 9. Sakin Kent Hareketin Uzundere’ye Etkisinin Ortalama Değerleri

Sıra		Ortalama	Değerlendirme
1	Yerel halkın yaşam kalitesine etkisi	1,92	Önemli
2	Yaşanılan şehrin sakin kent olmasından memnuniyet	1,74	Çok Önemli
3	Ekonomik kalkınmaya etkisi	2,34	Önemli
4	Yerel kimliğin korunmasına etkisi	1,89	Önemli
5	Çevresel değerlerin korunmasına etkisi	2,04	Önemli
6	Diğer kentlere göre tercih edilebilirliğine etkisi	1,91	Önemli
7	Yerel kalkınmaya etkisi	2,17	Önemli
8	Yerel halkın gelir düzeyine etkisi	2,41	Önemli
9	Sakin yemek hareketiyle işbirliği	2,24	Önemli
10	Çevreye kirliliğine etkisi	2,32	Önemli
11	Çevreye duyulan hassasiyete etkisi	2,13	Önemli
12	Doğal, turistik ve tarihi alanlara etkisi	1,83	Önemli
13	Biyçeşitliliğe Etkisi	2,2	Önemli
14	Alternatif Turizme Etkisi	1,92	Önemli
15	Tanıtmaya Etkisi	1,83	Önemli
16	Bilinçli Ziyaretçiler Tarafından Tercih Edilmesine Etkisi	1,97	Önemli
17	Önemli Mekânların İmajına Etkisi	1,94	Önemli
18	Önemli Mekânların Markalaşmasına Etkisi	2,07	Önemli
19	İş Olanaklarına Etkisi	2,54	Önemli
20	Destinasyonlara Etkisi	2,48	Önemli
21	Yerel Halkın Çevre Bilincine Etkisi	3,39	Orta Düzeyde Önemli
22	Çevre Bilincinin Oluşmasında Yerel Yöneticilerin Etkinliği	2,67	Orta Düzeyde Önemli
23	Uzundere’de Bulunan Kamu Kurumları Yeterli Düzeydedir	2,62	Orta Düzeyde Önemli

SONUÇ VE ÖNERİLER

Modernitenin dünyanın hemen her bölgesinde doğaya ve doğala karşı başlatmış olduğu yıkım toplumları, modernlikle birlikte eski kültürlerini yeniden yaşamaya ve farklı sentezlere ulaşmaya yöneltmiştir. Post-modern dönemin başlangıcı olarak kabul edilen 20. yüzyılın son çeyreği, aynı zamanda doğal yaşamın korunması ve doğallığın bireylerin günlük hayatlarına hâkim kılınabilmesi anlamında önemli bir kilometre taşı niteliğindedir.

Avrupa'nın gelişmiş ülkeleri başta olmak üzere pek çok ülke tarafından benimsenmeye başlanan, kentleşme ve hayat felsefesi haline gelmiş olan sakin kentler, bunalan ve doğal arzulan toplumlar için yeni bir yaşam modeli olma niteliğindedir. 1999'dan günümüze sayıları 238'i bulan sakin kentler yalnızca bireylerin doğal ve yereli koruma girişimi olarak karşılık bulmakta aynı zamanda ekonomik öneme haiz bir olgu olarak da kendilerini göstermektedirler.

Sakin kentler artık küresel boyutta faaliyet gösteren merkezi İtalya'da bulunan büyük bir sivil toplum kuruluşunun gözetim ve denetiminde belirli standartlara kavuşmuş bir örgütsel yapıdır. Bu yapı yeni sakin kent adaylarını kuruluşun standartlarına uygunlukları bakımından tetkik etmekte ve standartlardan uzaklaşan kentleri ise ikaz ederek sakin kent yapılanmasını dinamik ve etkin bir yapıda tutmaya çalışmaktadır.

Doğal, çevresel ve kültürel değerlerin korunması için çalışmalar yürüten, bu değerlerin yaşatılması amacıyla pek çok girişimi olan ve insan hayatının daha sakin, daha doğal bir şekilde yaşanması gerekliliğini öne süren sakin hareket, gerçekte insanların modernleşmeyle birlikte ortaya çıkan sorunlarına bir cevap niteliğindedir. Sakin kent hareketi, modern dünyanın ortaya çıkardığı keşmekeşten ve tek tiplilikten bir kaçış olarak da değerlendirmek mümkündür.

Bu makalede, Türkiye'nin 11. sakin kenti Uzundere ilçesinin, bir sakin kent olarak ilçe çalışanları üzerinde oluşturduğu etki çalışma konusu yapılmıştır. Uzundere çalışanlarının yaşadığı şehrin sakin kent unvanı almasına yönelik memnuniyet düzeyleri ve Uzundere'nin yerel kimliğinin korunmasında sakin kent hareketinin etkisi belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırmada sakin kent hareketinin Uzundere'ye etkisiyle ilgili olarak anket katılımcılarına 23 adet hüküm bildiren ifade yöneltilerek, hangi yargıların katılımcı açısından daha önemli olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen verilere göre ankette yer alan "*Yaşadığım şehrin sakin kent olmasından memnunum*" yargısına katılımcılar en yüksek düzeyde kabulle cevap vermişlerdir. Yine bu anlamda çalışanlar, sakin kent hareketinin ilçelerinin doğal, turistik ve tarihi alanlarına ve tanıtımına etkisinin oldukça etkili olduğunu

düşünmektedirler. Ancak katılımcılara göre yerel ekonomiye ve ilçenin ekonomik yönden kalkınmasının arzu edilen düzeyde ulaşılabilmesi için yerel yönetimlerin daha etkin olmaları gerekmektedir. Çalışanların bu oluşumda demokratik ve fiili katılımlarının sağlanmasının süreci daha olumlu etkileyeceği düşünülmektedir.

Sakin kent hareketini örnek model olarak algılayan diğer kentler, sakin kent kriterlerini yerine getirmeleri halinde kentlerini daha yaşanılabilir bir çevreye ve sosyal imkânlara taşıyabilmeleri mümkün olacaktır.

Sakin kent hareketinin kentlerin gelişim ve ilerlemesinde itici bir görev üstlendiği ve sadece Uzundere için değil gelişim ve ilerlemesini sürdürülebilir hale getirmek isteyen tüm kentlere uygulanması halinde başarılı sonuçlar elde edilmesi mümkündür.

Uzundere gibi 50 bin nüfustan küçük Türkiye'deki diğer sakin kentler, çevre ilçelere de birer rol model olma durumundadırlar. İlerleyen zamanda araştırmacılar tarafından diğer sakin kentlerde çalışanlar üzerinde yapılacak araştırmalar, sakin kent olgusunun çalışanlar üzerinde oluşturduğu etkiyi daha geniş bir şekilde ortaya çıkaracaktır.

KAYNAKÇA

- Bal, A. D. (2006). Çevre ile ilgili yeni yaklaşımlar. Aydoğdu, M. ve Gezer, K.(Editörler). *Çevre bilimi içinde* (ss.183-222). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bauman, Z. (2012). *Küreselleşme*. (Çev., Abdullah Yılmaz). İstanbul: Kayhan Matbaacılık.
- Cittaslow Turkey. (2017). *Cittaslow Türkiye*. <http://cittaslowturkiye.org/#cittaslow>, (20.01.2017)
- Cittaslow. (2017). *Association*. <http://www.cittaslow.org/cotent/association>, (20.01.2017)
- Collins Cobuild. (2006). Collins cobuild advanced learner's english dictionary.
- Çınar, O. (2010). Okul müdürlerinin iletişim sürecindeki etkililiği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26 (1), 1-10.
- Entrikin, J. N. (1991). *The betweenness of place: Towards a geography of modernity*. UK: Macmillan Education.
- Ergüven, M. H. (2011). Cittaslow – yaşamaya değer şehirlerin uluslararası birliği: vize örneği. *Kırklareli: Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3 (2), 206-221.
- Giddens, A. (1997). *Sociology*. Third ed. Cambridge: Polity Press.
- Gür, M. (2015). *Kentsel dönüşüm uygulamasında yaşam kalitesi araştırılması ve kavramsal bir model önerisi: Bursa doğanbey örneği*. Bursa: Nilüfer Belediyesi, Akmat Akınoğlu Matbaa.
- Hekimci, F. (2015). Sürdürülebilir yerel kalkınma ve yavaş şehirler. *Verimlilik Dergisi*, 1 (4), 77-112.

- Kadiođlu, D. Y. (2009). Yavaşlığın keyfi bu Őehirlerde. *Yolculuk Dergisi*, 6 (2), 65-82.
- Keleş, R. (1998). *Kent bilimi terimler szluđu*. Ankara: İmge Kitapevi.
- Kentleşme Şurası. (2009). *Kentsel teknik altyapı ve ulaşım komisyonu*. Kentleşme Şurası 2009. Cilt I. Ankara: Bayındırlık ve İskân Bakanlığı.
- Mayer, H. & Knox, P. L. (2006). Slow cities: sustainable places in a fast world. *Journal Of Urban Affairs*, 28 (4). 321-324.
- zmen, A. (2009). Etnik ve kültürel kimliklerin dışlanma üzerinden kurulması: Tur'abdin sryanileri. Pultar, G (Editör). *Kimlikler Lütfen içinde*, (ss.195-203). Ankara: ODTÜ Yayınları.
- Sezgin, M. ve nvar, Ő. (2011). *Sürdürülebilirlik ve Şehir pazarlaması ekseninde yavaş Şehir*. Konya: izgi Kitabevi.
- Slow Food. (2017). *About Us*. <http://www.slowfood.com/about-us>, (13.01.2017)
- Urdang, L. (1992). *The Oxford Thesaurus: An A to Z dictionary of synonyms*. 2nd reprint. U.K. Oxford: Oxford University Press
- Yıldız, K., Sipahioğlu, Ő. ve Yılmaz, M. (2008). *evre bilimi ve eğitimi*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.